

Анатолій Притула
кандидат юридичних наук, доцент,
Адміністрація Державної прикордонної служби України, м. Київ

ЗАГАЛЬНОВИЗНАНІ ЗАСАДИ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ НОРМИ В ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

У статі розглядається поняття загальновизнаних принципів і норм міжнародного права. Аналізуються ті загальновизнані принципи та норми міжнародного права, що закріплені в нормах міжнародно-правових документів і притаманні діяльності Державної прикордонної служби України як прикордонного органу. Досліджується питання закріплення загальновизнаних принципів у статусному законі про Державну прикордонну службу України. Робиться висновок, що поза увагою законодавця залишилося те, що діяльність Державної прикордонної служби України має підкорятися специфічним засадам, а саме: повага суверенітету, територіальної цілісності держав і непорушності їх кордонів; мирне вирішення прикордонних спорів; взаємовигідне всебічне співробітництво з органами іноземних держав, що виконують аналогічні й інші завдання.

Ключові слова: загальновизнані принципи, загальновизнані норми міжнародного права, прикордонний орган, Державна прикордонна служба України, принципи діяльності прикордонного органу.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сьогодні в Україні нестабільна як соціально-політична внутрішня, так і зовнішня безпекова обстановка. На Сході України проводиться операція Об'єднаних сил – фактично ведуться бойові дії. Державний кордон України на Донбасі не перебуває під контролем Державної прикордонної служби України (далі – Держприкордонслужба). Контроль за переміщенням осіб, транспортних засобів через лінію зіткнення та/або в її межах здійснюється на таких засадах: протидії тероризму; протидії розвідувально-підривній діяльності іноземних структур; забезпечення права громадян України на виїзд з тимчасово неконтрольованої території; посилення контролю за переміщенням осіб, транспортних засобів на тимчасово неконтрольовану територію. Все це актуалізує питання не лише правового фундаменту діяльності Держприкордонслужби, а чіткого визначення принципів такої діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми. У тому чи іншому ступені проблемам

загальновизнаних принципів і норм міжнародного права присвятили наукові праці В. А. Ватрас, О. В. Буткевич, С. М. Задорожна, Є. Ю. Зарубаєва, О. М. Іванченко, Ю. В. Климчук, В. І. Кузнецов, О. А. Кузнецова, О. Є. Лапіна І. І. Лукашук, Ф. Ф. Мартенс, А. В. Матат, О. О. Мережко, Л. Оппенгейм, А. М. Талалаєв, Г. І. Тункін, Л. Д. Чекаленко й інші вчені.

Разом із тим, не оглядаючись на багатовекторність наукових поглядів на розуміння принципів діяльності Держприкордонслужби як прикордонного органу, її мети, функцій та структури як окремий предмет наукового пізнання загальновизнані принципи та норми міжнародного права в її діяльності в науковій літературі не досліджувалися.

З огляду на вищесказане, **метою** нашої роботи є створення концептуальної моделі розуміння загальновизнаних принципів і норм міжнародного права, що закріплені в нормах міжнародно-правових документів і притаманні діяльності Держприкордонслужби як прикордонного органу та необхідності їх закріплення в національному законодавстві.

Виклад основного матеріалу дослідження. Конституція України проголошує загальновизнані засади та міжнародно-правові невід'ємною складовою української правничої системи (ст. 9 Конституції України). Стаття 18 Конституції України визначає, що зовнішньополітична діяльність України спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загальновизнаними принципами і нормами міжнародного права, тобто весь вектор зовнішньої політики України будується на додержанні загальновизнаних принципів і норм міжнародного права. Саме в міжнародних договорах і містяться норми і принципи міжнародного права. Таким чином, в силу конституційності загальновизнаних принципів і норм міжнародного права останні не лише визнаються частиною правової системи країн світу, а й дістають офіційно визнаний статус джерел права на рівні з міжнародними договорами [1].

У широкому соціально-правничому аспекті це означає, що основою правової державності в Україні визнаються не тільки засади, зафіксовані національним законодавством, але й загальновизнані стандарти, прийняті в міжнародному співтоваристві. Конституційний лад України слугує подоланню багато в чому штучній ізоляції країни, забезпечує взаємодію співдружності правових держав на ґрунті універсальних засад і норм міжнародного спілкування, обов'язкових для всіх держав і інших міжнародно-правових суб'єктів.

У конкретнішому правничому аспекті розглядуваного положення впливають такі висновки: 1) констатується, що загальновизнані засади та норми міжнародного права в принципі не суперечать Конституції України та нормативно-правовим актам, що складають правничу систему України; 2) фізичні й юридичні особи, інші суб'єкти вправі прибігати до норм міжнародного права, обов'язкових для Російської Федерації, з метою убезпечення своїх прав.

У згаданій статті Конституції, однак, не міститься визначення загальновизнаних засад і норм міжнародного права. У зв'язку із цим слід мати на увазі, що ці засади та норми повинні бути визнані такими Україною; без подібного визнання вони не можуть вважатися частиною її правничої системи, що спричиняє для держави в цілому, її органів і посадових осіб юридичні зобов'язання.

Ученими-міжнародниками головні міжнародно-правничі засади розуміються та трактуються по-різному: «система основоположних норм міжнародного права, які регулюють відносини між його суб'єктами і є критерієм правомірності міжнародних правотворчого та правозастосовного процесів, дійсності міжнародно-правових норм» [2]; «концентрований виклад і узагальнення загальновизнаних норм поведінки суб'єктів міжнародних відносин щодо найважливіших питань міжнародного буття» [3]; «правило поведінки, що закріплює досягнутий рівень співробітництва держав, їх всезагальну зацікавленість у вирішенні актуальних питань та визначається як

універсальне всіма або більшістю країн, що широко представляють різні соціально-економічні системи» [4]; «концентровано виражені й узагальнені загальновизнані норми поведінки суб'єктів міжнародних відносин щодо найважливіших питань міжнародного життя на визначеному історичному етапі» [5]; «загальновизнані норми загального змісту, що мають імперативний характер, подібно до конституційних норм у системі внутрішнього права кожної окремої держави» [6] і т. ін.

Відповідно до ст. 38 Статуту Міжнародного Суду ООН основними джерелами міжнародного права є: міжнародні конвенції як загальні, так і спеціальні; міжнародний порядок як доказ загальної практики, визнаної як правова норма; загальні засади права, визнані цивілізованими націями. Останнє має суттєве значення і при правозастосуванні. Науковий спір про співвідношення закону та права, «загальних засад права, що визнаються цивілізованими націями», перенесений в практику діяльності правозастосовних органів, здатний стати джерелом багатьох суперечок, якщо не враховувати, що «загальні засади права» дійсно займають домінуюче становище та мають враховуватися при вирішенні конституційних і інших юридичних спорів, у тому числі спорів між індивідом і державою в тому ступені, в якому вони одержали визнання та фіксації в Конституції України. Конституція є способом і правничою формою такого визнання. Неприпустимо, посиляючись на загальні засади права, обходити Конституцію та закон, оскільки це призвело б до розмивання конституційних функцій та позбавляло б Конституцію стабілізуючого впливу на організацію та функціонування державно-організованого соціуму. Звідси також випливає, що визнання загальновизнаних засад і норм міжнародного права частиною правової системи України не перетворює їх у масштаб оцінки законів і інших правових актів, прийнятих в Україні. Таким масштабом завжди залишається Конституція.

Отже, до національної правничої системи входить не міжнародне право в цілому, а тільки загальновизнані світовим співтовариством засади та норми взаємовідносин держав, так само як і міжнародні договори. Тобто це положення

Конституції включає два самостійні види міжнародно-правових приписів: 1) це норми, джерелом яких є міжнародний договір України; 2) загальновизнані засади та норми міжнародного права.

Вибірковий підхід до включення до правничої системи України міжнародно-правових приписів створює відчутні складнощі для з'ясування цієї конституційної норми. Граничний лаконізм формулювання обумовлює звертання до міжнародної практики, висновків теорії міжнародного права з метою з'ясування її правового змісту. Складність застосування даної норми полягає також у тому, що Конституція не дає обов'язкового переліку фундаментальних норм, які розглядаються України як керівні засади для національної правничої системи.

Крім того, конституційна норма не відрізняє засади та норми міжнародного права. Проте, практика підказала потребу у визначенні розходжень між цими правовими явищами. Так, у вирішенні спору між США та Канадою про проходження кордону між ними в протоці Мен Міжнародний Суд ООН висловився в тому розумінні, що слова «принципи та норми» виражають однакову ідею, а саме: термін «засади» означає правові принципи, тобто він «включає норми міжнародного права», і вживання терміна «засади» виправдано, оскільки йдеться про загальніші та фундаментальніші норми [7].

Створений в 1873 році Інститут міжнародного права у бельгійському м. Гент з'ясував, що термін «засада» в резолюціях ООН використовується в різних значеннях. Він уживається як правовий або неправовий принцип; норма більш високого або вищого порядку; норма, що містить більш конкретні правила; норма, важлива для мети резолюції; мета, якої необхідно досягти; вимога до правничої чи іншої політики; керівні засади тлумачення [8].

Вітчизняні вчені-теоретики права недостатньо звертають уваги на категорію «загальні принципи права», іноді можна зустріти до певної міри схожі за змістом терміни, зокрема: «загальнолюдські (цивілізаційні) принципи права», «загальноправові принципи» або «загальновизнані принципи». Наприклад, у працях Т. І. Фулей загальнолюдські принципи права досліджено у

їх співвідношенні з такими поняттями як «основні принципи міжнародного права», «загальновизнані принципи права» та «загальні принципи права» [9].

Не намагаючись звести проблему до заочної дискусії науковців чи возвести складні теоретичні поняття в одне загальне, окреслену ситуацію можна пояснити тим, що «загальні принципи права» помилково відносять до сфери досліджень міжнародного права, очевидно, вважаючи, що загальні принципи права – це принципи, які виражені у міжнародних договорах [10].

Окремими вченими аргументовано зазначається, що загальні принципи права не можна ототожнювати із принципами міжнародного права, хоча вони і формулюють загальні засади, головні ідеї у праві. Природа та зміст принципів міжнародного права і загальних принципів права – різні. Так, принципи міжнародного права формуються на основі чинних міжнародних звичаїв та договорів, а загальні принципи права – на основі функціонування правових систем як їх закономірності, результат [11]. Отже, за своїм походженням загальні принципи права є принципами внутрішньодержавного права. Міжнародне право лише констатує вже встановлені, що існують у національних правових системах, принципи. Таке трактування прийнятне сьогодні більшістю фахівців [12].

Під загальновизнаними принципами і нормами міжнародного права слід розуміти особливий вид джерел міжнародного та національного права, які є основоположними, імперативними нормами, що приймаються та визнаються міжнародною спільною держав, відхилення від яких є недопустимим [1; с. 165].

Зміст зазначених принципів і норм міжнародного права може розкриватися зокрема в документах ООН і її спеціалізованих закладів. У резолюціях міжнародних організацій, у документах політичного характеру можна виявити словосполучення «загальновизнані засади та норми міжнародного права». Так, наприклад, у Декларації про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин між державами, відповідно до Статуту ООН від 24 жовтня 1970 р. говориться, що кожна держава зобов'язана сумлінно виконувати свої зобов'язання, що впливають із

загальновизнаних «засад і норм міжнародного права, та зобов'язання, що впливають із міжнародних договорів, діючих відповідно до загальновизнаних принципів і норм міжнародного права [13].

Дуже схоже із цим формулюванням включене в Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва в Європі 1975 р., що є зводом політичних зобов'язань для держав, які його підписали [14].

Достатньо часто посилення на загальновизнані засади та норми міжнародного права використовуються в договірній практиці СНД. Наприклад, у Договорі про створення Економічного союзу від 24 вересня 1993 р. підкреслюється, що при укладанні Договору сторони керуються загальновизнаними засадами міжнародного права [15].

Разом з тим не можна заперечувати того, що в міжнародному праві безперечно діє чимало багатобічних універсальних міжнародних договорів глобального характеру як за кількістю країн, що брали участь у них, так і за своєю метою. Саме такі міжнародні договори поряд з міжнародним порядком є джерелами норм загального міжнародного права; універсальних засад і норм міжнародного права, хоча вони й не містять вказівок на те, що закріплені в них положення є загальновизнаними засадами та нормами міжнародного права [15].

Необхідно зауважити, що прикметник «загальновизнані» відноситься як до засад, так і до норм міжнародного права, оскільки він і в тому й в іншому випадку характеризує юридично обов'язкове правило поведінки, називане засадою або нормою міжнародного права [16]–[19].

У теорії міжнародного права немає єдиної думки про те, які саме засади та норми є загальновизнаними за змістом ст. 18 Конституції України. Під ним маються на увазі звичайні норми міжнародного права. Разом з тим, виходячи зі специфіки процесу становлення норм міжнародного права, а також ст. 38 Статуту Міжнародного Суду припустимо думати, що загальновизнані засади та норми міжнародного права можуть приймати як форму договору, так і форму міжнародного порядку. Більшість науковців визнають, ними є елементи змісту інших джерел міжнародного права, а самостійно як форми (джерела) права не

виступають. Як правило, вони існують в формі міжнародного звичаю або міжнародного договору [20], [21]. Але для одних держав, що є учасниками міжнародного договору, ці засади та норми договірні, а для країн, які не брали участь в договорі, вони обов'язкові як норми звичаєвого міжнародного права. Це повністю узгоджується зі ст. 38 Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 р.

У теорії міжнародного права існує й такий підхід, згідно з яким до загальновизнаних засад відносять тільки імперативні принципи та норми міжнародного права (наприклад, ст. 53 Конвенції про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 р.), наділені в правову форму спільною угодою держав. Основним джерелом таких засад вважають Статут ООН, тобто міжнародний договір.

Необхідно зауважити, що словосполучення «загальновизнані засади та норми міжнародного права» відрізняється від устояних у міжнародному праві формулювань для характеристик різних категорій норм міжнародного права, але при цьому воно не має на увазі їхньої загальної обов'язковості для держав, включаючи й Україну. Будь-які інші пропозиції на цей рахунок входять у суперечність із правилом ст. 34 Конвенції про право міжнародних договорів, згідно з яким договір не створює зобов'язань або прав для третьої держави без її на те згоди.

Ураховуючи те, що загальновизнані засади та норми міжнародного права визнаються частиною національної правничої системи без вказівки джерел їх закріплення й існування, уявляється, що Україна визнає загальновизнані засади та норми міжнародного права, виражені й у міжнародних конвенціях, і в договорах, угодах, і в міжнародно-правовому звичаї. Крім того, міжнародний правовий звичай нерідко ставав джерелом і загальних засад права. Як прикладів таких засад можна назвати: «*auditur et altera pars*» або «*audi alteram partem*» (вислухаємо й іншу сторону); «*aut dedere aut punire*» (або видай, або покарай); «*nemo plus juris transferre potest quam ipse habet*» (ніхто не може передати іншому більше прав, ніж має сам); «*actore non probante, reus absolvitur*» (тягар

доказу покладає на сторону, що предявила позов); «ex injuria non oritur action» (порушення права не створює права), а також інші засади (більш пізній закон скасовує більш ранній, усі рівні перед законом і судом тощо). Уявляється, що засади справедливості та неприпустимості зловживання правом теж можна віднести до загальних засад права. Усі перераховані вище засади, на думку автора, у більшій або меншій мірі враховуються Держприкордонслужбою в процесі її оперативно-службової діяльності.

Що ж стосується безпосереднього керівництва органами (підрозділами) ДПСУ загальновизнаними засадами та нормами міжнародного права, то необхідно зазначити, що якщо нормативні правові акти, що раніше діяли, однозначно не вказували на наявність такого правового джерела, то ст. 4 чинного на цей час закону про Держприкордонслужбу, що безпосередньо іменується «Правова основа діяльності Державної прикордонної служби України», згадує, що правовою основою діяльності є також міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, як правові джерела діяльності органів (підрозділів) Держприкордонслужби. Крім того, правові основи діяльності Держприкордонслужби є Конституція України, Закон України «Про державний кордон України», Закон України «Про Державну прикордонну службу України», інші закони України, видані на їх виконання акти Президента України, Кабінету Міністрів України.

Крім того, закону про Держприкордонслужбу перераховує основні засади, на підґрунті яких здійснює свою діяльність Держприкордонслужба. До таких засад Закон відносить (ст. 5): законність; повага та дотримання прав і свобод людини та громадянина; позапартійність; безперервність; поєднання гласних, негласних і конспіративних форм і методів діяльності; єдиноначальність; колегіальність при розробленні важливих рішень; взаємодія з органами державної влади, органами місцевого самоврядування та громадськими організаціями при здійсненні покладених на

Держприкордонслужбу завдань; відкритість для демократичного цивільного контролю.

Положення про Міністерство внутрішніх справ України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878, взагалі не містить будь-яких принципів діяльності міністерства, яке координує діяльність Держприкордонслужби. Проте, діяльність, наприклад, Національної поліції України підпорядковується принципам: верховенства права, дотримання прав і свобод людини, законності, відкритості та прозорості, політичної нейтральності, взаємодії з населенням на засадах партнерства, безперервності. При цьому зміст цих принципів розкривається в статтях Розділ II «Принципи діяльності поліції» Закону України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року № 580-VIII.

Висновки. Таким чином, проаналізувавши зміст загальновизнаних засад і норм міжнародного права стосовно до діяльності прикордонних органів, автор дійшов таких висновків:

1. Прикметник «загальновизнані» відноситься як до засад, так і до норм міжнародного права, оскільки він і в тому й в іншому випадку характеризує юридично обов'язкове правило поведінки, називане засадою або нормою міжнародного права. Для одних держав, що є учасниками міжнародного договору, ці засади та норми договірні, а для країн, які не брали участь в договорі, вони обов'язкові як норми звичаєвого міжнародного права. Це повністю узгоджується зі ст. 38 Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 р.

2. Загальновизнаними принципами та нормами міжнародного права, що безпосередньо відносяться до здійснення Держприкордонслужбою своєї діяльності, є: мирне врегулювання міжнародних спорів, незастосування сили та погрози силою, суверенна рівність держав, непорушність і недоторканність державних кордонів, територіальна цілісність держав, повага прав і свобод людини, співробітництво, з органами іноземних держав, що виконують аналогічні й інші завдання, сумлінне виконання міжнародних зобов'язань. Крім

цього, необхідно звернути увагу на те, що перераховані засади діяльності органів Держприкордонслужби безпосередньо є засадами міжнародного права, що між іншим має бути враховано при корегуванні статусного закону про Держприкордонслужбу.

Список використаних джерел

1. Ватрас В. А. Загальновизнані принципи і норми міжнародного права як джерела публічного та приватного права. *Приватне право і підприємництво*. 2016. Вип. 15. С. 162–166.
2. Буткевич В. Г., Мицик В. В., Задорожній О. В. Міжнародне право. Основи теорії : підручник. Київ : Либідь, 2002. С. 196.
3. Чекаленко Л. Д. Дипломатія. Україна в системі міжнародних відносин. Словник-довідник: навч. посіб. Київ: МАУП, 2007. С. 124.
4. Общеизвестные нормы в современном международном праве : монография / отв. ред. Н. Н. Ульянова. Киев : Наук. думка, 1984. С. 25.
5. Словарь международного права / С. Б. Бацанов, Г. К. Ефимов, В. И. Кузнецов и др. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Междунар. отношения, 1986. С. 257.
6. Левин Д. Б. Международное право, внешняя политика и дипломатия. Москва: Наука, 1981. С. 39–40.
7. Международное право: учебник / под ред. Г. И. Тункина. Москва : Юридическая литература, 1994. С. 106.
8. Лукашук И. И. Нормы международного права. Москва : СПАРК, 1997. С. 93.
9. Фулей Т. І. Сучасні загальнолюдські принципи права та проблеми їх впровадження в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2003. 20 с.
10. Матат А. В. Принципи права в системі джерел конституційного права України (від ідеї до самостійного джерела). URL: <http://lcslaw.knu.ua/index.php/item/272-pryntsypy-prava-v-systemi-dzherel-konstytutsiynoho-prava-ukrayiny-vid-ideyi-do-samostiynoho-dzherelamatat-a-v> (дата звернення: 16.12.2018).
11. Міжнародне право. Основи теорії / ред. В. Г. Буткевича. Київ : Либідь, 2002. С. 126.
12. Погребняк С. Загальні принципи права як джерело права. *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 1(64). С. 14–25.
13. Декларация про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин між державами, відповідно до Статуту ООН від 24.10.1970 р. URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/intlaw_principles.shtml<http://lcslaw.knu> (дата звернення: 16.12.2018).
14. Сборник действующих договоров, соглашений и конвенций, заключенных СССР с иностранными государствами: действующие договоры, соглашения и конвенции, вступившие в силу между 1 января и 31 декабря 1975 года. Вып. 31 Москва : Междунар. отношения, 1977. С. 544–589.
15. Договор о создании Экономического союза от 24 сентября 1993 г. (вступил в силу для Украины 14.01.1994). *Бюллетень международных договоров*. 1995. № 1. С. 3.
16. Устав ООН от 26 июня 1945 г., Венскую конвенцию о праве международных договоров 1969 г. *Вестник Верховного Совета СССР*. 1986. № 37. Ст. 772.
17. Венская конвенция о дипломатических сношениях от 18 апреля 1961 г. *Вестник Верховного Совета СССР*. 1964. № 18. Ст. 221.
18. Международные пакты по правам человека от 19 декабря 1969 г. *Вестник Верховного Совета СССР*. 1976. № 17. Ст. 291.

19. Конвенція ООН із морського права 1982 року та Угода про імплементацію Частини XI Конвенції Організації Об'єднаних Націй з морського права 1982 року (ратифіковано Законом України від 3 червня 1999 року № 728-XIV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1999. № 31. Ст. 254.

20. Лукашук И. И. Конституция России и международное право. Общеизвестные принципы и нормы международного права, международные договоры в практике конституционного правосудия: материалы Всерос. совещания, (г. Москва, 24 дек. 2002 г.). Москва : Международные отношения, 2003. С. 43–47., с. 43.

21. Карташкин В. А. Права человека: международная защита в условиях глобализации: монография. Москва : Норма : ИНФРА-М, 2011. С. 70.

Притула А. М. Общеизвестные принципы и международно-правовые нормы в деятельности Государственной пограничной службы Украины.

В статье рассматривается понятие общеизвестных принципов и норм международного права. Анализируются те общеизвестные принципы и нормы международного права, которые закреплены в нормах международно-правовых документов и присущи деятельности Государственной пограничной службы Украины как пограничного органа. Исследуется вопрос закрепления общеизвестных принципов в статусном законе о Государственной пограничной службе Украины. Делается вывод, о том, что вне внимания законодателя осталось то, что деятельность Государственной пограничной службы Украины должна подчиняться специфическим принципам, а именно: уважение суверенитета, территориальной целостности государств и неприкосновенности их границ; мирное разрешение пограничных споров; взаимовыгодное всесторонне сотрудничество с органами иностранных государств, выполняющих аналогические и иные задачи.

Ключевые слова: общеизвестные принципы, общеизвестные нормы международного права, пограничный орган, Государственная пограничная служба Украины, принципы деятельности пограничного органа.

Prytula A. Generally Recognized Principles and International Legal Norms in the Work of State Border Guard Service of Ukraine

The article deals with the concept of generally recognized principles and norms of international law. It analyses the generally recognized principles and norms of international law, which are contained in the norms of international legal acts and are inherent in the work of the State Border Guard Service of Ukraine as a border guard authority. The issue of consolidation of generally recognized principles in the statutory law on the State Border Guard Service of Ukraine is being researched. It is concluded that the legislator has overlooked the fact that the work of the State Border Guard Service of Ukraine should be subject to the specific principles, namely: respect for the sovereignty, territorial integrity of the states and the inviolability of their borders; peaceful settlement of border disputes; mutually beneficial all-round cooperation with foreign state authorities that perform similar and other tasks.

Key words: generally recognized principles, generally recognized norms of international law, a border guard authority, the State Border Guard Service of Ukraine, principles of a border guard authority.